

Info- en ideeënbundel eerste graad

Padden

**Provincie
Antwerpen**

Levenswijze

Padden behoren tot de grootste en meest voorkomende amfibieën. Wereldwijd komen ze voor in de meest verschillende leefgebieden, van moerassen tot bergstromen en woestijnen. . Onze gewone padden vinden we vooral in een vochtige, sterk begroeide omgeving zoals bos, grasland, spoorwegberm en braakliggend terrein maar ook park en tuin in meer stedelijk gebied is een geschikte leefomgeving.

Alhoewel biologisch gezien padden en kikkers veel op elkaar lijken, bestaan er toch belangrijke verschillen tussen de twee. Padden hebben doorgaans een rond, gedrongen lichaam en korte achterpoten. De gewone pad kruipt meer dan dat hij springt. De meeste soorten hebben ook bijna geen zwemvliezen . De kleur is bruinig tot grijsig, soms ook wel eens wat groenig. Ze hebben een ronde snuit en grote bolvormige ogen, waarmee ze 's nachts zeer goed kunnen zien. De gewone pad is op volwassen leeftijd tussen de 6 en 13 cm lang. Het mannetje is vaak bijna de helft kleiner dan het vrouwtje.

De ogen hebben een orangerode tot goudbronzen kleur, de pupil is spleetvormig en loopt horizontaal. Achter ieder oog zit een opvallend dikke gifklier. De huid van kikkers en padden speelt een grote rol bij de ademhaling en de waterhuishouding. De huid is hierdoor zeer dun en gevoelig voor infectie door virussen, bacteriën en schimmels. Kikkers en padden scheiden daarom stoffen af die dergelijke organismen weren. Deze stoffen worden onderzocht op mogelijke toepassingen binnen de geneeskunde. In tegenstelling tot de vochtige huid van kikkers is deze van de pad zeer ruw, droog en bedekt met wratachtige structuren: de slijmklieren. Deze 'wratten' zijn vooral op de flanken erg talrijk, maar op de rug zijn het grootst en het duidelijkst te zien. De klieren in de huid en achter de ogen bevatten stoffen die mild giftig zijn en worden afscheiden bij gevaar, het gif is wit van kleur en heeft een erg bittere smaak.

Het gif irriteert de slijmvliezen van vijanden. Een hond of een kat die het waagt om van een pad te proeven, krijgt schuim in zijn mond, begint te braken en spuugt het dier onmiddellijk weer uit. Als het gif per ongeluk terecht komt in de ogen of de mond kan het een sterkere irriterende reactie opwekken.

Sommige roofdieren houden hiermee rekening. Egels bijvoorbeeld duwen een gewone pad op zijn rug en beginnen aan de onderkant te eten, waar geen gifklieren zitten. Alleen de huid blijft over. Andere vijanden van de gewone pad

zijn de bosuil en buizerd. Maar ook de ringslang en bunzing lusten padden. Van deze laatste is bekend dat hij ware slachtingen kan aanrichten..

Een van de meest geduchte vijanden is de groene paddenvlieg. Deze vlieg parasiteert op kikkers, maar heeft een voorkeur voor de gewone pad. De larven worden afgezet in de neusgaten. Ze eten eerst het slijm rond de neusgaten van de pad en vreten zich vervolgens een weg door het omliggende kraakbeen, de oogholte en de hersenen. Hierdoor krijgt het onfortuinlijke dier eerst twee enorme gaten in de voorzijde van de kop waardoor hij uiteindelijk sterft.

De gewone pad vertrouwt volledig op zijn camouflagekleur; als hij wordt aangevallen houdt de pad zich dood in de hoop dat een vijand de aanval staakt. De gewone pad kan zich met lucht opblazen om zich te verankeren in zijn hol. Ook als een pad een vijand buiten het hol tegenkomt, blaast het dier zich op waarbij de poten worden gestrekt en de kop omlaag wordt gehouden. Hierdoor lijkt de pad veel groter en probeert hij de vijand door blufgedrag weg te jagen.

Een pad eet bijna alles wat beweegt en niet te groot is om door te slikken. Vanwege de grote kop en brede bek kan de pad prooien verorberen die niet veel kleiner zijn dan hem zelf. Hoe groter de pad, hoe groter zijn prooi. Kleine padden voeden zich met insecten zoals bladluizen, kekels, vliegen en kleine wormen. Ook mieren worden wel gegeten. De pad vangt zijn prooi met het uiteinde van zijn kleverige tong, knippert met zijn ogen en slikt de prooi in zijn geheel in. Van grote padden is bekend dat zij naaktslakken, uit het nest gevallen vogels, kleine zoogdieren zoals muizen en zelfs reptielen verorberen. Net als kleine prooien worden ze in één keer worden doorgeslikt. In tegenstelling tot wat sommigen denken kunnen padden wel proeven en smerige prooien worden met de poten en de tong de mond uitgewerkt. Eetbare prooien worden doorgeslikt door de oogballen omlaag te draaien waardoor het voedsel de maag wordt ingedrukt.. De gewone pad vangt zijn prooi hoofdzakelijk met zijn uitklapbare tong, tijdens vochtig weer in de schemering en de nacht. Alleen op regenachtige dagen foerageert de pad overdag.

Voortplanting

Padden leven het gehele jaar op het land, met uitzondering van de voortplantingstijd omdat de larven of kikkervisjes zich in het water ontwikkelen. Ieder jaar ondernemen de padden een paddentrek, waarbij de dieren massaal en over afstanden van meerdere kilometers naar het voortplantingswater trekken. De paddentrek begint in februari maar heeft een hoogtepunt in maart tot april, Dit komt omdat de gewone pad erg honkvast is en altijd teruggaat naar het water waarin het dier geboren is. Op de wegen die op de trekroute liggen vallen veel verkeersslachtoffers. Daarom worden zogenaamde paddentunnels gegraven. Deze met ecoducten vergelijkbare bouwsels hebben als doel padden en andere amfibieën zonder gevaar de wegen te laten kruisen.

De gewone pad kent net als vrijwel alle kikkers en padden een uitwendige bevruchting . Het mannetje klampt zijn voorpoten zeer stevig om de oksels van het vrouwtje waarbij de paarkussentjes op de voorpoten voor extra grip zorgen. Hij blijft net zolang op haar zitten tot ze de eieren in het water afzet. Soms worden andere dieren als vissen, salamanders of andere kikkers aangeklampt. Ook "paarkluwen" is een bekend verschijnsel bij de gewone pad. Hierbij klampen meerdere (tot enkele tientallen mannetjes) zich als een kluwen in elkaar om het onfortuinlijke vrouwtje, dat hierbij niet zelden verdrinkt.

De gewone pad zet haar eieren in snoeren af en wikkelt ze om de waterplanten. Alle andere inheemse kikkers en padden leggen de eieren in klompen. Een snoer is 2 tot 4 of soms 5 meter lang en bevat ongeveer 3000 tot 6000 eieren. Ze worden meestal dubbel gevouwen zodat twee eiersnoeren langs elkaar liggen. In het ondiepe water, warmen de paddeneieren snel op. Na tien dagen komen de larven uit het ei en eten de resten van hun eigen eitje op. Op een week tijd ongeveer hebben ze het helemaal opgepeuzeld. De larve heeft ondertussen een staart gekregen waarmee hij kan rondzwemmen. Ze verlaten de ondiepe moeraszone en verkennen de zone van de drijvende planten (waterlelie, gele plomp, en eendenkroos)waar ze eten van de kleine waterplanten.

Na ongeveer één maand krijgen de larven pootjes. Eerst de achterpoten en later de voorpoten. Ze blijven nog steeds in het water en ademen nog altijd door kieuwen.. De kikkervisjes of donderkopjes zijn herkenbaar aan de relatief ronde staartpunt en de zwarte kleur, de larven van kikkers zijn lichter gekleurd.

Kikkervisjes hebben veel vijanden. Vooral waterinsecten als de geelgerande watertor, de staafwants, de waterscorpioen en de roofzuchtige larven van libellen zijn geducht. Sommige roofvissen en salamanders zoals de kamsalamander eten wel eens paddenlarven, hoewel de larven van kikkers door hun minder bittere smaak populairder zijn.

Na 2-3 maanden, rond de maand mei, verlaten de overlevenden het water. De voorpootjes zijn zichtbaar en de staart is verdwenen. Ze ademen nu ook door longen. De jonge padjes zijn nog erg klein en zwart van kleur. Ze eten nu geen waterplanten meer maar kleine insecten en ongewervelden. Loopkevers en grote spinnen zijn nu ook te duchten vijanden.

Het duurt dan nog 3 tot 4 jaar voordat de padden geslachtsrijp zijn en zich kunnen voortplanten. Dan keren ze net als hun ouders ieder jaar naar het voortplantingswater. De gewone pad kan in gevangenschap 36 jaar worden. In het wild, is dat maximaal 10 tot 12 jaar.

Buiten de voortplantingstijd is de pad schemer- en nachtactief en houdt zich overdag vooral schuil in zelf gegraven holletjes of onder stenen, houtstronken en struiken. Als de winter zijn intrede doet, wordt een dieper gelegen schuilplaats opgezocht en gaat de pad in winterslaap. Het dier verkeert maandenlang in een sluimerende toestand. De pad eet niet, beweegt niet en ademt veel trager. Soms overwintert de gewone pad op de bodem van een poel in de modder maar meestal vindt de overwintering plaats op het land.

Verspreiding

De gewone pad is vanwege het enorme verspreidingsgebied de bekendste soort pad in Europa, en komt met uitzondering van Ierland en enkele Mediterrane eilanden in alle andere Europese landen voor. Ook leeft deze soort in Noord-Afrika (Marokko, Algerije en Tunesië). In veel gebieden waar de gewone pad voorkomt is het tevens de meest algemene soort amfibie .

Andere Europese echte padden die voorkomen in het verspreidingsgebied van de gewone pad zijn de rugstreeppad , de groene pad, de vroedmeesterpad en de knoflookpad . De zeldzame geelbuikvuurpad is gemakkelijk te herkennen aan zijn gele buik en hartvormige pupil. De groene pad komt enkel in Oost-Europa voor.

Afbeeldingen: andere soorten

Rugstreeppad:
streep op de rug

Groene pad:
afstekende groene
vlekken

Vroedmeesterpad:
verticale pupil

Knoflookpad:
verticale pupil

Hoe zit het dan met kikkers en salamanders ?

Kikkers en salamanders zijn ook amfibieën. Kikkers leggen hun eieren in een rond pakje. Dat heet kikkerdril.

Bruine kikkers leggen hun eitjes vroeg in het voorjaar. De kikkerdril drijft dicht tegen het wateroppervlak zodat ze de weinige zonnestralen die er dan al zijn allemaal kunnen opvangen.

De groene kikkers paren pas in de maand mei. Ze leggen hun eitjes in klompjes tussen waterplanten of op de bodem van de poel. Salamanders leggen hun eitjes één voor één op stengels of blaadjes van waterplanten, die ze omplooiën om ze te verbergen voor vijanden. Net als paddenlarven hebben kikkervisjes ook inwendige kieuwen. Salamanderlarven ademen via uitwendige kieuwen en eten geen planten maar kleine diertjes zoals watervlooien. Hun kieuwen zien er net uit als sprietige bosjes die op zij aan de kop hangen. Padden- en kikkerlarven krijgen eerst achterpoten, salamanderlarven krijgen eerst voorpoten.

Bruine kikkers en watersalamanders gaan ook aan land.

Groene kikkers blijven bij het water.

Aan de slag in de klas

De ontwikkeling van paddensnoer tot pad

De ontwikkeling van kikkerdril naar kikker (of van paddensnoer naar pad)

Als de kikkers ouder zijn gaan ze op zoek naar een partner. De mannetjes maken dan geluid om de vrouwtjes te lokken. Dit noemen we .....

De kikker legt haar eitjes in klompen, dit noemen we .....
De Pad legt haar eitjes als een ketting, dit noemen we .....

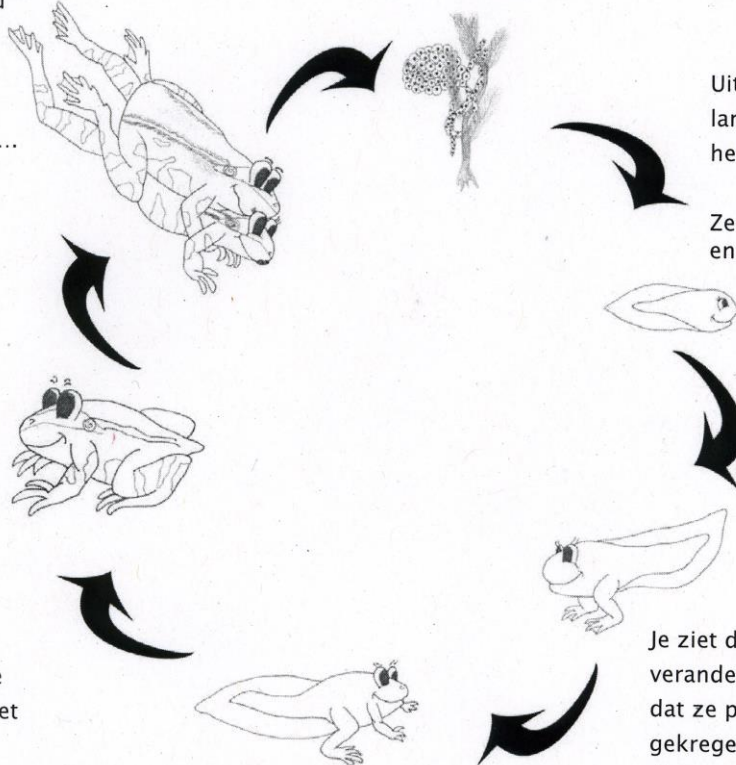
Uit de eitjes komen larven, deze larven heten .....

Ze ademen met kieuwen en eten algen.

Na een korte tijd zie je dat de .....
en de .....
verdwenen zijn.
Het is nu een echte kikker die ook op het land kan leven.

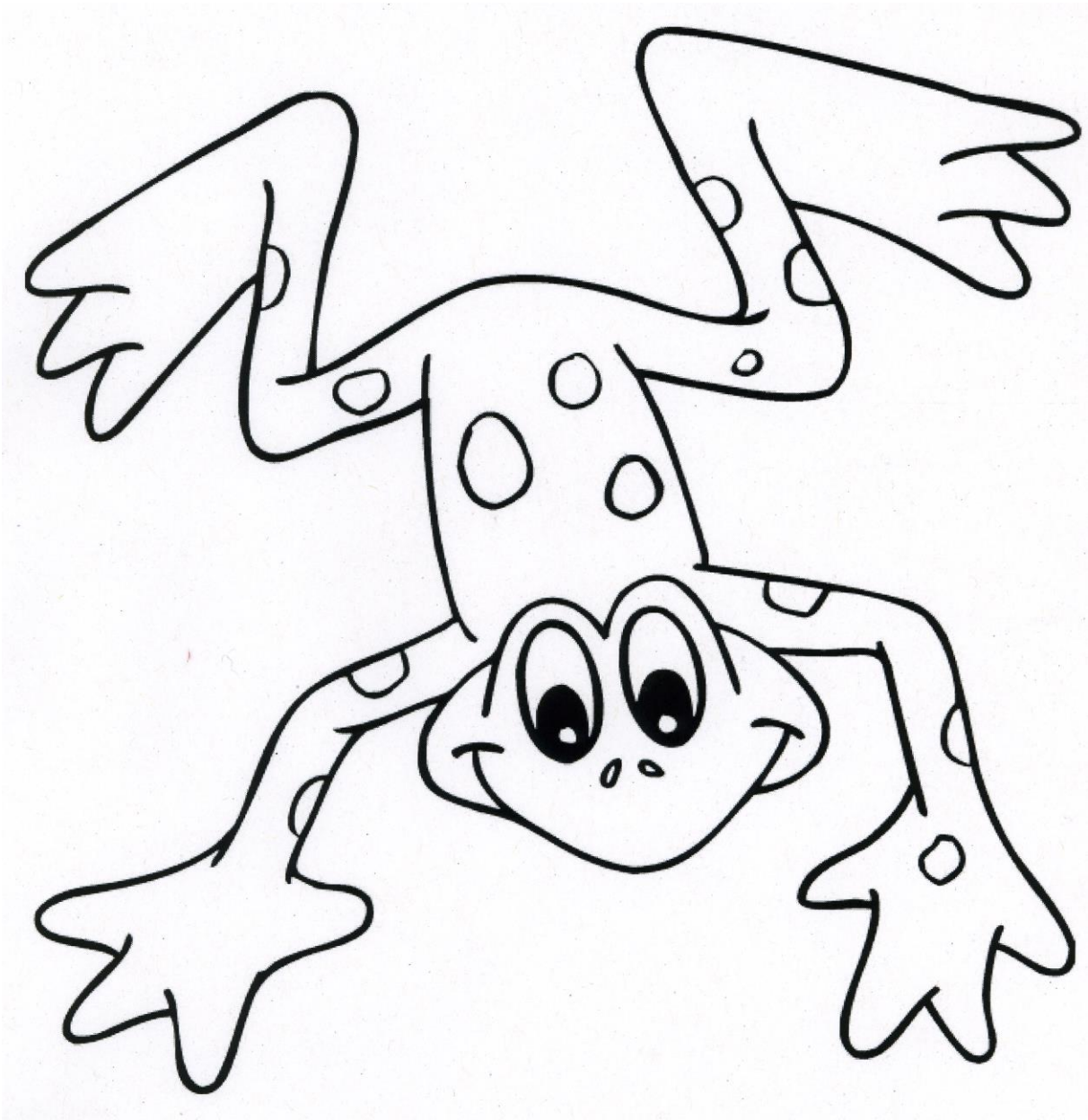
Je ziet de larven langzaam veranderen. Plotseling zie je dat ze pootjes hebben gekregen.
Als eerste zie je de voor / achter poten.

Later komen ook de voor / achter poten.

Om te kleuren

Puzzelen maar !

Zet een streep door de woorden die in de lijst staan. De woorden kunnen ook schuin staan. De letters die overblijven vormen als je ze op een rij zet een zin. Veel succes!

A	A	K	I	K	K	E	R	V	I	S	J	E
K	Q	W	A	T	E	R	E	I	T	J	E	S
B	E	U	S	A	L	A	M	A	N	D	E	R
O	B	V	A	L	L	N	E	K	S	I	W	S
O	K	E	E	R	K	A	E	S	C	L	A	T
M	Z	D	E	R	I	T	R	P	H	I	T	E
K	W	I	S	K	V	U	K	R	E	B	E	K
I	E	K	R	E	I	S	M	I	P	E	R	E
K	M	K	E	E	S	L	A	N	N	L	V	L
K	M	O	G	N	S	O	L	G	E	U	O	B
E	E	P	E	D	E	O	G	E	T	N	G	A
R	N	J	N	N	N	T	E	N	J	E	E	A
N	S	E	P	R	I	N	N	G	E	P	L	R
W	A	T	E	R	V	A	L	Z	E	E	A	S
E	P	A	D	D	E	N	T	R	E	K	N	D

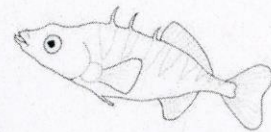
- algen
- aquarium
- beek
- boomkikker
- dikkopje
- eend
- eitjes
- kever
- kikkervisje

- libel
- nat
- pad
- paddentrek
- regen
- salamander
- schepnetje
- sloot

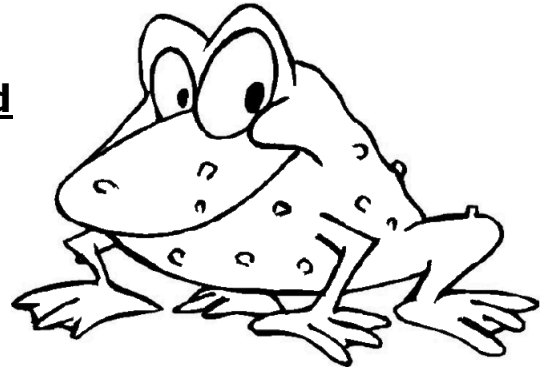

- springen
- stekelbaars
- vissen
- water
- waterval
- watervogel
- zee
- zwemmen

Gedichtjes en verhalen

De knoflookpad

De knoflookpad zit treurig op het grote witte waterlelieblad. Hij kwaakt niet opgewekt zoals zijn soortgenoten doen. Hij huppelt ook niet uitgelaten van witte waterlelieblad tot witte waterlelieblad. Ook al schijnt de zon nog zo mooi en is het water zeer aangenaam van temperatuur, de knoflookpad heeft er geen oog voor en zit alleen maar treurig te zijn op zijn waterlelieblad. Gar Lik, want zo is de naam van de jonge pad, blijft zitten waar hij zit en verroert zich niet! Hij vindt het niet eerlijk dat hij als knoflookpad geboren is.

Al zolang als hij zich kan herinneren heeft hij geen vriendjes gehad en zichzelf erover verbaasd dat ook de gevreesde ooievaar met een grote boog om de knoflookpad heen vliegt!

'Dat is nu eenmaal het lot van ons knoflookpadden!' Heeft zijn moeder, Frese Lik, eens verteld.

Maar Gar Lik is niet tevreden en is het zeker niet met haar eens!

Hij haat de eenzaamheid!

'Waarom ben ik geen gewone pad!' Denkt hij vaak, 'Of een rugstreppad of.... Eh een vroedmeesterpad, of..... desnoods een gifkikker? Die hebben het allemaal beter dan ik!'

En daar heeft Gar Lik gelijk in! Want al heeft de vroedmeesterpad een zware taak met het meesleuren van de eitjes, wat onder het paddenvolk niet bepaald handig wordt gevonden, en is de rugstreppad eigenlijk een vreemde snuiter; is de gewone pad maar zo heel gewoontjes; en is de gevaarlijke gifkikker ook niet een erg geziene gast op feestjes; een knoflookpad overtreft dat alles, helaas, en jaagt met zijn slechte adem zelfs de ooievaars op de vlucht!

Geen wonder dus dat Gar Lik nooit wordt uitgenodigd op paddenfeestjes!

Geen wonder dat geen enkel dier dichtbij een knoflookpad wil staan!

Nou ja, geen enkel dier?

Alleen de stinkende strontvlieg natuurlijk. Want deze vlieg schijnt geen neus te hebben en ruikt dus niet eens zichzelf! Laat staan een knoflookpad!

Zelfs Gar Lik en zijn familie moeten niets hebben van de doordringende maar gevaarlijke geur, die een strontvlieg produceert.

Toch is het juist zo'n vlieg die Gar Lik aan een geweldig idee helpt!

Fero Mon, de strontvlieg die vaak in de buurt van Gar Lik rondvliegt, landt voor de zoveelste keer weer eens op het waterlelieblad waar de knoflookpad zielig zit te wezen.

'Hoi Gar Lik!' Zegt de dikke, blauw glimmend gevleugelde vlieg opgewekt, 'Hoe gaat het ermee?'

'Mmm!' Bromt Gar Lik en hij gaat wat verder van de vlieg vandaan zitten, 'Het gaat wel!'

Normaal gesproken, staat een vlieg hoog op het menulijstje van een pad, maar een strontvlieg doet dat beslist niet! Alleen al vanwege de penetrante geur en de afschuwelijke smaak!

Voor de vlieg is dat een voordeeltje, net zoals het voor Gar Lik de knoflookpad

een voordeel is dat hij angstvallig wordt gemeden door de ooievaars. Toch echt niet zulke kieskeurige dieren waar het over het verorberen van padden gaat. 'Weet je wat jij eens moet doen?' Zegt Fero Mon op een bepaald ogenblik tegen Gar Lik, 'Jij moet die knoflookgeur eens proberen te verbergen!'

'Zo! En waarmee dan wel, Fero Mon, volgens mij is er geen enkele stof die dat kan.'

'Nou, dat weet ik nog zo net niet.' Antwoordt de strontvlieg eigenwijs, 'Van Prik de mug heb ik eens een heel raar verhaal gehoord. Je weet wel! Zo'n verhaal dat je wanneer je het voor het eerst hoort niet zo maar gelooft. Zij is er vast van overtuigd, dat sommige mensen, die niet naar knoflook willen stinken, rauwe peterselie eten. Zo stinken ze niet naar knoflook, maar hebben het wel in hun bloed!'

'Daar geloof ik niks van. Je probeert me zeker een verhaal op de mouw te spelden.' Antwoordt Gar Lik kwaad.

'Nee, echt niet!' Zoemt Fero Mon haastig, 'Zal ik Prik de mug halen?'

'Je doet maar wat je niet laten kunt.' Zegt Gar Lik gelaten, blij dat hij van de stinkende strontvlieg met z'n praatjes verlost is.

Fero Mon vliegt vlug weg, de knoflookpad op zijn witte waterlelieblad achterlatend. Dan is Gar Lik weer alleen. Maar niet voor lang, want een half uurtje later vliegen Prik de mug en Fero Mon al hoog in de lucht boven het witte waterlelieblad.

Prik de mug is erg voorzichtig en blijft hoog vliegen, bang als ze is voor de lange tong van de knoflookpad.

Fero Mon landt op het witte waterlelieblad.

'O, ben je daar weer.' Merkt Gar Lik de knoflookpad onvriendelijk op.

De strontvlieg kijkt even verbaasd naar de kikker, maar doet dan net of hij de opmerking van Gar Lik niet gehoord heeft: 'Kijk, daarboven vliegt Prik. Als je nu belooft haar met rust te laten, zal ze je het hele verhaal vertellen.'

Gar Lik denkt even na en besluit dan dat een goed verhaal best wel eens haar humeur zou kunnen verbeteren.

'Goed!' Zegt hij, 'Vooruit dan maar. Mijn erewoord heb je dat ik de mug niets doe.'

'Fijn.' Zegt de strontvlieg en hij roept Prik de mug naar beneden.

Even later vertelt zij haar verhaal in geuren en kleuren. 'Echt, ik zweer het je! Toen ik weer eens een lekker druppeltje bloed wilde opzuigen zat er knoflook in. Het gekke was dat ik dat helemaal niet geroken had. En een mens die ook maar een klein beetje van dat vieze spul heeft gegeten, gaat er naar stinken. Ik merk het meteen als ik op iemands arm of zoiets ga zitten die knoflook heeft genuttigd. Die geur komt dwars door al zijn zweetkliertjes heen! En een mens heeft er wel honderdduizend! Kun je indenken wat een stank dat is!'

'Nou bedankt!' Zegt Gar Lik, die het verhaal helemaal niet zo interessant vindt.

'O, maar zo bedoel ik het niet!' Schrikt Prik de mug, 'Nee, ik wil er alleen maar mee zeggen dat er een kruid is, de Mensen noemen het peterselie, waartegen geen knoflook is opgewassen. En het leuke eraan is, voor mij eigenlijk het meest vervelende, dat hoeveel knoflook de mens ook heeft gegeten en zijn bloed er mee heeft vervuild, dat toch niet veel uitmaakt als hij daarna maar peterselie neemt. Dan is de geur ervan nergens meer te bekennen. Dus toen dacht ik als dat bij de mensen werkt; waarom dan bij jou niet?'

Het wordt opeens enorm interessant voor de knoflookpad!

'Hé, zo had ik het nog niet eens bekeken!' Denkt hij verrast, 'Dan kan ik met iedereen gaan spelen en vluchten ze niet meer voor mijn adem! Als dat eens waar zou zijn! Als dat eens waar zou zijn!'

'En?' Informeert Fero Mon, als hij de stilte te lang vindt duren, 'Wat zeg je

ervan?'

'Dat het nooit kwaad kan het eens te proberen.' Zegt Gar Lik met een zeldzame glimlach, want veel te lachen heeft een knoflookpad niet in het leven, 'Waar is dat goedje te koop?'

'Te koop? Te koop?' Roept de mug in opperste verbazing, 'Jongen dat is nou juist het mooiste; het groeit gewoon hier in het veld!'

'Waar? Hier? En hoe ziet het er dan uit?' Vraagt de knoflookpad in opperste verbazing.

'Dat zal Fero Mon je wel laten zien.' Antwoordt Prik en meteen vliegt zij weg van het witte waterlelieblad.

'Bedankt voor het verhaal!' Schreeuwt Gar Lik de mug nog achterna, om het volgende moment zich naar de strontvlieg te keren en te zeggen: 'Kom Fero Mon, we gaan op pad! Zeg maar waar we heen moeten!'

'Kruip maar achter me aan!' Antwoordt de strontvlieg en samen gaan ze op weg. Inderdaad, niet zo ver van de plas waar Gar Lik leeft is er een keurig netjes aangelegde mensentuin waar de peterselie welig groeit.

'Hier is het!' Wijst Fero Mon naar de peterselie.

'Is dat nou peterselie?' Vraagt Gar Lik verbaasd en voordat Fero Mon iets terug kan zeggen, heeft de knoflookpad al de volgende vraag op de strontvlieg afgevuurd: 'En wat moet ik er nou mee doen?'

'In je oren steken, sukkel!' Denkt Fero Mon vertwijfeld, maar dat zegt-ie natuurlijk niet: 'Gewoon opeten.'

'Wat? Dat! Opeten?' Want daarover heeft de knoflookpad niet eens nagedacht, 'Opeten? Maar ik lust helemaal geen groenten!'

'Dit is ook geen groente; het is een kruid!' Zegt Fero Mon, 'En het werkt alleen als je het opeet!'

Uiteindelijk houdt Gar Lik op met tegensputteren en probeert hij een klein hapje van de peterselie.

'Hé!' Zegt hij verrast, 'Dat smaakt lang niet slecht!'

Daarop begint hij zijn buikje kogelrond te eten.

Fero Mon, die daar niet op wil wachten en een eindje verderop een lekkere verse koeienvlaai heeft ontdekt antwoordt: 'Zien eten, doet eten! Ik krijg ook honger, dus vlieg ik op. Ik zie je nog wel eens! Tot ziens!'

Gar Lik knort wat, maar gaat door met eten.

Als hij echt niet meer kan, waggelt hij naar zijn witte waterlelieblad terug. Maar onderweg wordt hij ingehaald door een groepje padden. Het zijn rugstreep padden.

'Hé, ben je nieuw hier?' Wordt er door één van de padden gevraagd.

'Nee! Eh.... Ja!' Hakkelt Gar Lik, terwijl hij denkt: 'Hoera! Het werkt!'

'Waar kom je dan vandaan?' Wil één wijsneus weten.

Gar Lik denkt vlug na. Als hij zegt dat hij bij de plas met de witte waterlelies woont, weet iedereen meteen dat hij een knoflookpad is.

'Ik eh...' Jokt hij daarom, 'ik kom bij de boerensloot vandaan.'

'Nou, daar heb ik je anders nog nooit gezien.' Stelt een andere pad vast.

'Dat kan best, we zijn er nog niet zo lang.' Antwoordt Gar Lik, 'je kent het misschien wel. Gedwongen verhuizing! De Mens heeft onze oude vijver dichtgegooid.'

'Ach, wat zielig!' Kwaken nu alle padden gelijktijdig, maar ze snappen het wel. Iedereen heeft wel een familielid die door de mens uit een sloot of plas is verdreven.

'Kom, laten we vlug verder gaan spelen.' Zegt een andere pad meteen daarna, 'Doe je mee? Ik heet Vro Lik!' Het wordt voor Gar Lik een geweldige dag met al zijn nieuwe vriendjes en vriendinnen om zich heen. Hij beloofd, tegen het vallen

van de avond, dan ook om morgen weer terug te komen. Daar verheugt hij zich nou al op!

Opgewekt gaat hij over het landweggetje terug naar zijn witte waterlelieblad, als een donkere schaduw over hem heen valt.

In een mum van tijd is hij door de ooievaar verslonden.

'Getver!' Denkt het statige beest, 'Was die pad ziek of zoiets? Wat een vieze smaak!'

De arme Gar Lik heeft nooit aan het nadeel van het voordeel gedacht. Als knoflookpad met z'n slechte adem ging iedereen hem uit de weg. Echter met peterselie op, rook niemand meer dat hij een knoflookpad was. Dus ook de ooievaar niet! En dat is weer een groot nadeel!

Overigens voelde de ooievaar zich drie dagen later nog steeds niet zo lekker

rekenversje

10 kleine kikkertje die kwam ik gisteren tegen
eentje sprong een vliegje na, toen waren er nog maar 9

9 kleine kikkertjes die liepen langs de gracht
eentje dook er van de brug toen waren er nog maar 8

8 kleine kikkertjes zijn bij elkaar gebleven
maar een verstopte zich in het gras, toen waren er nog maar 7

7 kleine kikkertjes die schrokken voor een bles
eentje maakte rechtsomkeer, toen waren er nog maar 6

6 kleine kikkertjes die zochten een verblijf
een kroop er in de modder weg, toen waren er nog maar 5

5 kleine kikkertjes die maakten saam plezier
een deed er verder niet meer mee toen waren er nog maar 4

4 kleine kikkertjes die hielden vol, maar zie
daar kwam een grote ooievaar, toen waren er nog maar 3

3 kleine kikkertjes die kwamen bij de zee
eentje zwom naar Engeland, toen waren er nog maar 2

Die trouwden later met elkaar, ze woonden in een sloot.
Daar kregen ze weer tien kikkertjes, die brachten ze samen groot.

Boeken en publicaties

Op avontuur in de natuur / Uitgeverij De Boeck

Zo leven dieren in het veld en bij het water; Jannes De Vries / uitg. Zuidnederlandse uitgeverij N.V. Deltas

Dieren in en om de vijver / artiscoop nr. 21

Het waterboek

Auteurs: Duizer P. en van Vliet H.

Water lijkt zo gewoon. je doet de kraan open en er stroomt water uit. Maar toch is het heel bijzonder, want het heeft ooit tot de oer-oceaan behoord of het is een deel van een ijsberg geweest. Ken jij de drie gezichten van water? Wist je dat de Romeinen al een waterleiding hadden?

Alle bijzonderheden over water vind je in dit boek. Er wordt uitgelegd hoe je zelf kunt onderzoeken of het vervuild is, of hoe je met elektriciteit limonade kunt ontleden. Maar er wordt ook verteld over watergoden, over dieren die alarm slaan als het water vervuild is en over de Hollandse waterlinie die ons land moest beschermen.

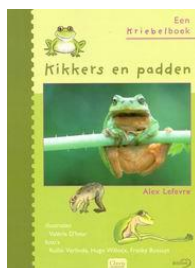
Kikkers en padden

Een kriebelboek

Auteur : Alex Lefevre

Er zijn duizenden soorten kikkers en padden op de wereld. Maar elk jaar in het vroege voorjaar (tussen half februari en eind april) trekken de padden van hun overwinteringsplaats naar de poel om er te paren en eitjes te leggen. Tijdens de trek grijpen de mannetjes de vrouwtjes en laten zich op hun rug naar het voortplantingswater voeren, waar de vrouwtjes hun eisnoeren afzetten. Kikkers leggen hun eitjes in een hoop op het stilstaand wateroppervlak. Maar tijdens deze trek worden padden vaak het slachtoffer van het verkeer op onze wegen...

In dit informatieve boek over kikkers en padden kom je meer te weten over de levenswijze van deze bijzondere amfibieën, en niet alleen over de soorten die bij ons boorkomen, maar over kikkers en padden in de hele wereld. Prachtige kleurenfoto's en leuke tekeningen geven meer uitleg.

Pad
Dieren om ons heen
Auteur : Stephen Savage

Sssttt! Heel stil zijn, er is een pad in de buurt.
Weet je het verschil tussen een kikker en een pad? Weet je hoe een pad van 8 weken oud er uitziet? Heb je wel eens gezien hoe een pad zijn prooi vangt?

In dit boek kom je van alles te weten over de spannende wereld van de pad, van een vijver in de tuin tot afgelegen weilanden – lees over enkele van de verschillende habitats waarin padden leven.

We volgen de levenscyclus van de pad, van het uitkomen van een dikkopje tot het vinden van een partner.

Ontdek met welke bedreigingen padden nu te maken hebben, en wat we kunnen doen om hen te beschermen.

